

**НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ
від 18 березня 2020 року N 44/18-03
КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ
(01033, м. Київ, вул. Жилянська, 14)**

Суб'єкт права на конституційне подання 56 народних депутатів України

Уповноважені за дорученням народні депутати України:

Німченко Василь Іванович

01008, Україна, м. Київ,

вул. Грушевського, 5

ел. пошта: nimchenko@rada.gov.ua

тел.: (044) 255-31-60

Шуфрич Нестор Іванович

01008, Україна, м. Київ,

вул. Грушевського, 5

ел. пошта: Shufrych@rada.gov.ua

тел.: (044) 255-95-00

Щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України "Про повну загальну середню освіту" від 16 січня 2020 року N 463-IX

Відповідно до статей 147 і 150 Конституції України, пункту першого статті 7, статей 51, 52 Закону України від 13 липня 2017 року N 2136-VIII "Про Конституційний Суд України" (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., N 35, ст. 376) звертаємося до Конституційного Суду України із клопотанням про визнання такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) окремих положень Закону України "Про повну загальну середню освіту" від 16 січня 2020 року N 463-IX (Голос України від 17.03.2020 - N 50) (далі - Закон).

Як зазначено в преамбулі Закону він визначає правові, організаційні та економічні засади функціонування і розвитку системи загальної середньої освіти.

Статтею 5 Закону визначено основні засадничі приписи щодо мови освіти, в тому числі для національних меншин та осіб, що належать до корінних народів:

Мовою освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти є державна мова. Кожен, хто здобуває в закладі освіти повну загальну середню освіту, вивчає у цьому закладі державну мову відповідно до державних стандартів (**частина перша**).

Особам, які належать до корінних народів або національних меншин України, гарантується і забезпечується **право вивчати мову** відповідного корінного народу або національної меншини в державних, комунальних і корпоративних закладах загальної середньої освіти або через національні культурні товариства (**частина третя**).

Особи, які належать до корінних народів України, мають право здобувати

повну загальну середню освіту в державному, комунальному чи корпоративному закладі освіти мовою відповідного корінного народу поряд з державною мовою **(частина четверта)**.

Особи, які належать до національних меншин України, мають право здобувати початкову освіту в державному, комунальному чи корпоративному закладі освіти мовою відповідної національної меншини поряд з державною мовою **(частина п'ята)**.

Особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, здобувають:

базову середню освіту державною мовою в обсязі не менше 20 відсотків річного обсягу навчального часу у 5 класі із щорічним збільшенням такого обсягу (не менше 40 відсотків у 9 класі);

профільну середню освіту державною мовою в обсязі не менше 60 відсотків річного обсягу навчального часу.

Особи, які належать до інших національних меншин України, здобувають у державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти базову та профільну середню освіту державною мовою в обсязі не менше 80 відсотків річного обсягу навчального часу.

Перелік навчальних предметів (інтегрованих курсів), що вивчаються державною мовою і мовою національної меншини, визначається освітньою програмою закладу освіти згідно з вимогами державних стандартів та з урахуванням особливостей мовного середовища **(частина шоста)**.

Право на навчання мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою реалізується в окремих класах з навчанням відповідною мовою, що відкриваються відповідно до вимог цього **Закону (частина сьома)**.

Відповідно до абзацу третього частини другої статті 22 Закону педагогічні працівники державних і комунальних закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та яким виплачується пенсія за віком, працюють на основі трудових договорів, що укладаються строком від одного до трьох років.

На виконання вимог частини третьої статті 51 Закону України "Про Конституційний Суд України" наводимо правове обґрунтування невідповідності положень Закону приписам статей 8, 9, 10, 11, 19, 22, 24, 43, 53 Конституції України.

I. Щодо невідповідності положень Закону статтям 9, 10, 11, 22, 24 та 53 Конституції України

Згідно приписів **статті 10 Конституції України** державною мовою в Україні є українська мова. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.

Держава сприяє розвитку мовної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України **(стаття 11 Основного Закону України)**.

Неприпустимість привілеїв чи обмежень, в тому числі і за мовними ознаками, закріплена в частині другій **статті 24 Конституції України**.

Частина п'ята статті 53 Конституції України містить положення, згідно з

яким громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства.

Саме на зазначеній вище конституційно-правовій основі вирішується проблема щодо застосування мов національних меншин України.

Гарантування національним меншинам України права на вільний розвиток, використання і захист їх мов відповідає змістові міжнародних договорів України.

Рамкова конвенція Ради Європи про захист національних меншин від 1 лютого 1995 року, ратифікована Україною 9 грудня 1997 року, зобов'язує держави створити у себе необхідні умови для того, щоб особи, які належать до національних меншин, мали можливість розвивати свою мову.

Проте, всупереч вказаним конституційним приписам та нормам міжнародного права **статтею 5 Закону особам, які належать до національних меншин України, обмежено конституційне право на навчання рідною мовою - мовою національних меншин в комунальних закладах освіти для здобуття загальної середньої освіти, гарантоване частиною п'ятою статті 53 Конституції України.**

Конституційний Суд України у **Рішенні від 2 листопада 2004 року N 15-рп/2004** зазначив, що **верховенство права** - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства.

Справедливість - одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню.

В Рішенні від 14 грудня 1999 року N 10-рп/99 Конституційний Суд України констатував наступне: "Відповідно до частини третьої **статті 10 Конституції України** в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України".

Відповідно до частини третьої **статті 22 Конституції України** при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Конституційний Суд України, здійснюючи тлумачення зазначених конституційних положень, сформулював юридичну позицію, за якою "зміст прав і свобод людини - це умови і засоби, які визначають матеріальні та духовні можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування і розвитку. Обсяг прав людини - це кількісні показники відповідних можливостей, які характеризують його множинність, величину, інтенсивність і ступінь прояву та виражені у певних одиницях виміру. Звуження змісту прав і свобод означає

зменшення ознак, змістовних характеристик можливостей людини, які відображаються відповідними правами та свободами, тобто якісних характеристик права. **Звуження обсягу прав і свобод** - це зменшення кола суб'єктів, розміру території, часу, розміру або кількості благ чи будь-яких інших кількісно вимірюваних показників використання прав і свобод, тобто їх кількісної характеристики (Рішення від 11 жовтня 2005 року N 8-рп/2005).

Конституційний Суд України у Рішенні від 14 червня 2007 року N 3-рп/2007 зазначив: "Звуження змісту прав і свобод означає зменшення ознак, змістовних характеристик можливостей людини, які відображаються відповідними правами та свободами, тобто якісних характеристик права. **Звуження обсягу прав і свобод** - це зменшення кола суб'єктів, розміру території, часу, розміру або кількості благ чи будь-яких інших кількісно вимірюваних показників використання прав і свобод, тобто їх кількісної характеристики".

У **Рішенні від 11 жовтня 2005 року N 8-рп/2005 Конституційний Суд України** констатував: "Зміст прав і свобод людини - це умови і засоби, які визначають матеріальні та духовні можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування і розвитку. **Обсяг прав людини** - це кількісні показники відповідних можливостей, які характеризують його множинність, величину, інтенсивність і ступінь прояву та виражені у певних одиницях виміру.

Також у **Рішенні Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року N 5-рп/2005** зазначено, що конституційні прана і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга), при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина третя). Скасування конституційних прав і свобод - це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація. Звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. У традиційному розумінні діяльності визначальними поняття змісту прав людини є умови і засоби, які становлять можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку.

В **Рішенні від 28 квітня 2009 року N 9-рп/2009 Конституційний Суд України** вказав на недопустимість звуження змісту й обсягу наявних прав і свобод, що об'єктивно призведе до погіршення становища особи в суспільстві через їх обмеження, зробив концептуальне застереження органам державної влади про те, що невиконання державою своїх зобов'язань призводить до порушення принципів правової держави, ставить громадян у нерівні умови, підриває принцип довіри особи до держави.

Отже, нормами оспорюваного **Закону** протиправно звужено обсяг існуючих **прав на навчання рідною мовою** - мовою національних меншин в комунальних закладах освіти для здобуття загальної середньої освіти, відтак зазначенні норми суперечать **частині третьої статті 10, статті 11 та частині третій статті 22.**

Неприпустимість привілеїв чи обмежень, в тому числі і за мовними ознаками та етнічним походженням, закріплена в частині другій **статті 24 Конституції України.**

Натомість, **статтею 5 Закону** дискримінаційно встановлюються переваги (привілеї) за мовними ознаками та етнічним походженням: **особам, які належать до корінних народів України,** гарантується право здобувати повну загальну середню освіту в державному, комунальному чи корпоративному закладі освіти мовою відповідного корінного народу поряд з державною мовою

(частина четверта) та встановлюються привілеї для осіб, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу **(частина шоста)**, порівняно з **особами, які належать до національних меншин України**, яким гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття **лише початкової освіти** поряд із державною мовою, мовою відповідної національної меншини **(частина 5)**.

При цьому, до офіційних мов Європейського Союзу належать англійська, болгарська, грецька, данська, естонська, ірландська, іспанська, італійська, латиська, литовська, мальтійська, нідерландська, німецька, польська, португальська, румунська, словацька, словенська, угорська, фінська, французька, хорватська, чеська, шведська мови. У той же час, за даними останнього Всеукраїнського перепису населення 2001 року, на території України проживали представники понад 130 національностей і народностей, зокрема (у відсотках): українці - 77,8; росіяни - 17,3; білоруси - 0,6; молдавани та кримські татари - по 0,5; болгари - 0,4; угорці, румуни та поляки - по 0,3; євреї, вірмени, греки, татари - по 0,2; цигани, азербайджанці, грузини, німці, гагаузи - по 0,1; інших національностей - 0,4.

Наведене підтверджує, що відповідні норми **статті 5 Закону** ставлять у нерівне положення таких осіб, а отже є дискримінаційними. На необхідність усунення дискримінації між офіційними і неофіційними мовами ЄС звертається увага і у висновку Європейської комісії за демократію через право (Венеціанської комісії) від 8 - 9 грудня 2017 року N 902/2017.

Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) у своєму Висновку від 9 грудня 2019 року (щодо Закону про забезпечення функціонування української мови як державної), підтверджуючи свій висновок від 2017 року щодо недопустимості дискримінації національних меншин за мовною ознакою зазначила, що "у своєму висновку 2017 року Венеціанська комісія заявила, що, беручи до уваги особливості кримських татар та інших малочисельних меншин, позитивні дії на їх користь справді можуть бути виправданими. Однак, що стосується різного ставлення до використання мов у навчанні між меншинами, які розмовляють офіційною мовою ЄС, та іншими національними меншинами, такими як російська меншина, Венеціанська комісія висловила думку, що дуже важко бачити будь-яку причину, яка виправдовує таке диференційоване ставлення. Венеціанська комісія дійшла до висновку, що велика ймовірність того, що менш сприятливе поводження з російською мовою (та іншими мовами, які не є офіційними мовами ЄС), не виправдане з огляду на принцип недискримінації, якщо не буде надано більш переконливого обґрунтування (§ 110).

Закон про державну мову поширює диференційоване ставлення і на інші сфери. Українська влада пояснила, що оскільки корінні народи не мають спорідненої держави, вони перебувають у ситуації вразливості, що вимагає більшої підтримки з боку української держави.

Щодо різного ставлення до меншин, які розмовляють офіційними мовами ЄС, та інших національних меншин у вищезазначених положеннях, влада пояснювала це європейськими амбіціями України та століттями пригнічення української мови на користь російської, що створило фактично привілейований статус для росіян в українському суспільстві. **На думку Венеціанської комісії,**

цих аргументів недостатньо, щоб переважити попередній висновок Венеціанської комісії і вони не є переконливими з точки зору прав людини в цілому та заборони дискримінації зокрема" (§ 41 - 44).

Венеціанська комісія висунула, зокрема, рекомендації скасувати положення **Закону**, що передбачають диференційоване ставлення до мов корінних народів, мов національних меншин, які є офіційними мовами ЄС, та мов національних меншин, які не є офіційними мовами ЄС, оскільки розмежування цих мов не ґрунтується на об'єктивному та розумному міркуванні (§§ 39 - 44, 69 - 82, 87, 89, 93, 94, 99 - 102, 110 та 111), а також захищати права мовних меншин та сприяти справедливому балансу між зміцненням статусу та використання державної мови та захистом мов меншин.

В цьому ж **Висновку Європейська комісія за демократію через право** вказала, що "Венеціанська комісія у своєму висновку 2017 року критикувала **статтю 7 Закону про освіту** через відсутність юридичної ясності (§§ 56 - 65). На той час Венеціанську комісію запевнили, що майбутній Закон про повну середню освіту дасть чіткі та точні вказівки щодо різних аспектів впровадження нового режиму, запровадженого **статтею 7** (§ 68).

Міністерство освіти надало Комісії переклад відповідних положень проекту закону про повну середню освіту, який розглядається в Верховній Раді в другому читанні. Проект (ст. 5.6) містить лише деякі деталі щодо мінімального часу, який повинен бути відведений на освіту українською мовою на рівні базової та вищої середньої освіти. Він передбачає, що "особи, які належать до національних меншин, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, здобувають базову середню освіту державною мовою в обсязі не менше 20 відсотків річного обсягу навчального часу у 5 класі". Цей обсяг повинен збільшуватися з кожним роком і не повинен бути меншим, ніж 40 відсотків у 9-му класі. Ці особи здобувають вищу середню освіту українською мовою в обсязі не менше 60 відсотків від річного обсягу навчального часу.

Відповідно до примітки Міністерства освіти, це означає, що діти цієї категорії зможуть повністю вивчати рідну мову в дитячому садку та початковій школі, а також вивчати українську мову як предмет. Тільки з 5 класу вони вивчатимуть деякі предмети українською мовою. Однак, оскільки мінімальна кількість часу, що виділяється на викладання мовою меншин після 5 класу, не вказана здається, що управління освіти повинні вирішити, чи буде і в якій мірі буде навчання мовами меншин інтегровано в шкільну програму.

Що стосується осіб, що належать до інших національних меншин, вони отримують в муніципальних та корпоративних школах базову середню та повну середню освіту українською мовою в обсязі не менше 80 відсотків від річного обсягу навчального часу. Перелік предметів, які викладаються українською мовою та мовою меншин, буде визначений у навчальній програмі школи.

Отже, **проект закону продовжує ставитися до мов меншин, які також є офіційними мовами ЄС, більш сприятливо, ніж до тих, що не є такими.** Крім того, цей текст не усуває невизначеності щодо освіти мовами меншин, що впливає із **статті 7 Закону про освіту**. Закон забезпечує лише достатній рівень викладання українською мовою для осіб, які належать до національних меншин, які подали заяву на двомовну освіту (українською та відповідною мовою

меншин), не вказуючи мінімальний час, який повинен бути відведений на викладання мовами меншин. Таким чином, закон залишає органам влади вирішувати які предмети викладатимуться мовами меншин та корінних народів, та кількість часу, який слід виділити для кожної мови.

Це може призвести до довільних рішень і скласти ситуацію, коли для деяких мов, які широко використовуються в країні або в певних районах, виділяється незначна кількість часу та/або де лише один предмет викладається мовою меншин. Що стосується освіти мовами корінних народів, то переклад положень законопроекту, передбачених Міністерством освіти, підтверджує це право, не надаючи жодних деталей щодо кількості часу, який повинен бути відведений на навчання такою мовою" (§ 71 - 76).

Відповідно до **статті 9 Конституції України**, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства, а отже обов'язкові до виконання/дотримання. Виходячи з вищевикладеного, порушення норм міжнародних договорів є порушенням **Конституції України**.

Гарантування національним меншинам України права на вільний розвиток, використання і захист їх мов відповідає змістові міжнародних договорів України.

Зокрема, **Рамкова конвенція Ради Європи про захист національних меншин від 1 лютого 1995 року**, ратифікована Україною 9 грудня 1997 року, **зобов'язує держави створити у себе необхідні умови для того, щоб особи, які належать до національних меншин, мали можливість розвивати свою мову** (пункт 1 статті 5 Конвенції).

Європейська хартія регіональних мов або мов меншин, від 5 листопада 1992 року, ратифікована Україною Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин" від 15.05.2003 N 802-IV, деталізує заходи щодо освіти, спрямовані на заохочення використання регіональних мов або мов меншин у суспільному житті, зокрема, вказавши, що **Сторони зобов'язуються**, в межах території, на якій такі мови використовуються, відповідно до стану кожної з таких мов і без шкоди для викладання офіційної мови (мов) держави:

а) і) передбачити можливість надання дошкільної освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або

іі) передбачити можливість надання суттєвої частини дошкільної освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або

.....

б) і) передбачити можливість надання початкової освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або

іі) передбачити можливість надання суттєвої частини початкової освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або

.....

с) і) передбачити можливість надання середньої освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або

іі) передбачити можливість надання суттєвої частини середньої освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або

.....

- d) i) передбачити можливість надання професійно-технічної освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або
- ii) передбачити можливість надання суттєвої частини професійно-технічної освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин; або

.....

Стосовно освіти і щодо тих територій, на яких регіональні мови або мови меншин традиційно не використовуються, Сторони зобов'язуються, якщо чисельність осіб, що вживають регіональну мову або мову меншин, це виправдовує, дозволяти, заохочувати або забезпечувати викладання регіональною мовою або мовою меншини чи вивчення такої мови на всіх відповідних рівнях освіти."

Відповідно до статті 2 Закону України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин" від 15.05.2003 N 802-IV, положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин застосовуються до мов таких національних меншин України: білоруської, болгарської, гагаузької, грецької, єврейської, кримськотатарської, молдавської, німецької, польської, російської, румунської, словацької та угорської.

З огляду на вищенаведене суб'єкт права на конституційне подання вважає, що положення статті 5 Закону не відповідають зобов'язанням України щодо надання освіти відповідними регіональними мовами або мовами меншин, в межах території, на якій такі мови використовуються, відповідно до положень пунктів с) i), d) i) статті 8 Європейської хартії регіональних мов або мов меншин.

Парламентська асамблея Ради Європи, висловлюючи своє занепокоєння щодо положень Закону України "Про освіту" від 5 вересня 2017 року N 2145-VIII, закликала дотримуватися трьох взаємопов'язаних принципів: 1) знання офіційної мови будь-якої держави є чинником соціальної згуртованості та інтеграції, і держави мають право заохочувати вивчення офіційної мови; 2) коли держави вживають заходів щодо заохочення офіційної мови, вони повинні йти пліч-о-пліч із заходами щодо захисту та просування мов національних меншин. Якщо цього не буде зроблено, результатом буде асиміляція, а не інтеграція; 3) принцип недискримінації, який можна застосувати не тільки до визнання й ефективного захисту прав осіб, які належать до національних меншин, але й до "здійснення будь-якого права, встановленого законом" (Резолюція 2189 (2017)).

Є очевидним, що законодавець, приймаючи оспорюваний Закон, проігнорував вказані принципи, оскільки фактично ліквідував права національних меншин на здобуття повної загальної середньої освіти рідною мовою, тим самим порушив рівність конституційних прав і свобод громадян перед законом та вдався до встановлення привілеїв та обмежень за мовними ознаками, порушивши тим самим частину першу та другу статті 24 Конституції України.

Відповідно до статті 9 Конституції України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства, а отже обов'язкові до виконання (дотримання). Виходячи з вищевикладеного, порушення норм міжнародних договорів є порушенням Конституції України.

Таким чином, положення статті 5 Закону суперечать приписам статей 9, 10, 11, 22, 24 та 53 Конституції України, є неконституційними.

II. Щодо невідповідності положень [Закону статтям 8, 24 та 43 Конституції України](#)

Згідно статті 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. **Не може бути привілеїв чи обмежень за будь-якими ознаками.**

Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення (**стаття 43 Конституції України**).

Свобода праці передбачає можливість особи займатися чи не займатися працею, а якщо займатися, то вільно її обирати, забезпечення кожному без дискримінації вступати у трудові відносини для реалізації своїх здібностей. За своєю природою право на працю є невідчужуваним і по суті означає забезпечення саме рівних можливостей кожному для його реалізації (**Рішення Конституційного Суду України від 7 липня 2004 року N 14-рп/2004**).

Відповідно до **статті 22 Закону педагогічні працівники державних і комунальних закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та яким виплачується пенсія за віком, працюють на основі трудових договорів, що укладаються строком від одного до трьох років** (абзац третій **частини другої**).

Таким чином, в порушення конституційних принципів положення **статті 22 Закону** нівелюють гарантовані права громадян на працю, запроваджує дискримінаційні трудові умови для осіб, які досягли пенсійного віку, а отже суперечить приписам **статей 24 та 43 Конституції України**.

При цьому за **частиною другою статті 23 Кодексу законів про працю України** строковий трудовий договір укладається у випадках, коли трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк з урахуванням характеру наступної роботи, або умов її виконання, або інтересів працівника та в інших випадках, передбачених законодавчими актами.

В **Рішенні від 13 березня 2012 року N 5-рп/2012 Конституційний Суд України** дійшов висновку, що "оскільки **Кодекс** є основним актом цивільного законодавства, то будь-які зміни у регулюванні однопредметних правовідносин можуть відбуватися лише з одночасним внесенням змін до нього...".

Тобто оспорювані положення **Закону** не узгоджуються з нормами **Кодексу законів про працю України** - основного (спеціального) закону, який регулює трудові відносини, що порушує принцип правової визначеності, котрий вимагає, щоб норми були чіткими і точними та спрямованими на забезпечення того, щоб ситуації та правовідносини залишалися передбачуваними (**стаття 8 Конституції України**).

Отже, абзац третій **частини другої статті 22 Закону**, яким передбачено, що педагогічні працівники державних і комунальних закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та яким виплачується пенсія за віком, працюють на основі трудових договорів, що укладаються строком від одного до трьох років, суперечить **статтям 8, 24 та 43 Конституції України**.

Ураховуючи вищезазначене, вважаємо положення оспорюваного **Закону** є такими, що не відповідають **статтям 8, 9, 10, 11, 22, 24, 43, 53 Конституції України** та не узгоджуються з нормами міжнародного права, які в силу **Конституції України** є частиною національного законодавства України.

Відповідно до положень частини першої **статті 152 Основного Закону України** закони за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають **Конституції України**.

Зважаючи, що правозастосування **Закону** призведе до обмеження прав громадян, що належать до національних меншин України на отримання повної загальної середньої освіти рідною мовою, а його норми зобов'язуючого характеру є дискримінаційними за мовними ознаками, просимо Суд визнати конституційне провадження у справі невідкладним та розглянути його в місячний строк у відповідності з **пунктом 3 частини третьої статті 75 Закону України "Про Конституційний Суд України"**.

На підставі викладеного, керуючись **статтями 147, 150, 152 Конституції України, статтями 51, 52, 75 Закону України "Про Конституційний Суд України"**, просимо:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за конституційним поданням щодо відповідності **Конституції України** (конституційності) окремих положень **Закону України "Про повну загальну середню освіту"** від **16 січня 2020 року N 463-IX**;

2. Визнати провадження за цим конституційним поданням невідкладним і розглянути його у місячний строк, визначений **пунктом 3 частини третьої статті 75 Закону України "Про Конституційний Суд України"** від **13 липня 2017 року N 2136-VIII**;

3. Визнати окремі положення **Закону України "Про повну загальну середню освіту"** від **16 січня 2020 року N 463-IX** такими, що не відповідають **Конституції України** (є неконституційними);

4. Залучити до участі в конституційному провадженні уповноважених представників суб'єкта права на конституційне подання за дорученням народних депутатів України:

Німченка Василя Івановича;

Шуфрича Нестора Івановича.

Додатки:

1. Витяг із **Конституції України** від **28 червня 1996 року** зі змінами;
2. Витяг із **Закону України "Про Конституційний Суд України"** від **13 липня 2017 року N 2136-VIII**;
3. Витяг із **Закону України "Про повну загальну середню освіту"** від **16 січня 2020 року N 463-IX**;
4. Витяг із **Витяг з Кодексу законів про працю України**;
5. Рішення Конституційного Суду України від **2 листопада 2004 року N 15-рп/2004**;
6. Рішення Конституційного Суду України від **14 грудня 1999 року N 10-рп/99**;
7. Рішення Конституційного Суду України від **11 жовтня 2005 року N 8-рп/2005**;
8. Рішення Конституційного Суду України від **14 червня 2007 року N 3-рп/2007**;

9. Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року N 5-рп/2005;
10. Рішення Конституційного Суду України від 28 квітня 2009 року N 9-рп/2009;
11. Рішення Конституційного Суду України від 7 липня 2004 року N 14-рп/2004;
12. Рішення Конституційного Суду України від 13 березня 2012 року N 5-рп/2012;
13. Закон України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин";
14. Висновок Європейської комісії за демократію через право (Венеціанської комісії) від 9 грудня 2019 року;
15. Рамкова конвенція Ради Європи про захист національних меншин від 1 лютого 1995 року;
16. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року.